

SAKSBEHANDLER
Iver Schonhowd

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
18/00024-3

DERES REF.
2016/9012-218

DERES DATO

ARK. Forvaltningsarkivet
333.3

VÅR DATO
15.02.2018

Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 Bergen

TILDELING OG UT BETALING – HORDALAND FYLKESKOMMUNE –
STATSBUDSJETTET 2018 KAP 1429 POST 71 – TILDELING AV TILSKUDDSMIDLER TIL
FREDETE KULTURMINNER I PRIVAT EIE, KULTURMILJØ OG KULTURLANDSKAP.

Vi viser til brev fra Hordaland fylkeskommune 15.01.2018 og søknad om tilskudd for 2018 på kr. 21.716.609,- fra statsbudsjettet Klima- og miljødepartementet kap. 1429 post 71 fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap.

Tildeling og forhåndstilsagn

Riksantikvaren har fattet følgende vedtak:

Vedtak 1 om tildeling

Riksantikvaren gir med dette en tildeling på kr 12 000 000,- fra post 71 fredete bygninger og anlegg i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap.

På bakgrunn av en vurdering av søknaden og kriteriene nevnt i vedleggene har Riksantikvaren fattet følgende vedtak om forhåndstilsagn for midler i 2019:

Vedtak 2 om tildeling

Riksantikvaren gir med dette et forhåndstilsagn for 2019 på kr 4 000 000,- fra post 71 fredete bygninger og anlegg i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap.

Fylkeskommunens håndtering av tilskuddsmidlene skal følge «Reglement for økonomistyring i staten» og vilkår nærmere beskrevet i dette brevets vedlegg 1 «Retningslinjer og vilkår for tilskudd fra statsbudsjettet kap. 1429 post 71-79». Fylkeskommunens søknadsbehandling skal oppfylle vilkår beskrevet i dette brevets vedlegg 2 «Kriterier for Riksantikvarens tildeling og føringer for fylkeskommunenes søknadsbehandling post 71».

Vi anbefaler at fylkeskommunen benytter tidligere tilsendt skjema «Aksept av vilkår for tilskudd» overfor eier ved tildeling av tilskudd. Sammen med skjemaet skal eier også

motta kopi av vedlegg 1 «Retningslinjer og vilkår for tilskudd fra statsbudsjettet kap. 1429 post 71-79».

Utbetaling av forhåndstilsagn fra 2017

Med dette brevet følger utbetaling av forhåndstilsagnet for 2018 pålydende kr 2 500 000,-.

Begrunnelse for vedtaket

Hovedformålet for kulturminneforvaltningen er å hindre tap av kulturminner og kulturmiljø, og å ta vare på kulturminnene som bruksressurser og som grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskaping. Midlene under post 71 er relatert til nasjonalt mål om at fredete bygninger, anlegg og fartøy skal ha ordinært vedlikeholds nivå innen 2020. Vi viser også til KLDs tildelingsbrev til Riksantikvaren 2018, lenke for nedlastning ligger på <http://www.riksantikvaren.no/Aktuelt>.

I fordelingen av midler til fylkeskommunene har Riksantikvaren vurdert søknadene på bakgrunn av kriteriene som er beskrevet i vedlegg 2 «Kriterier for Riksantikvarens tildeling og føringer for fylkeskommunenes tilskuddsbehandling post 71», samt rapportering for 2017. Hovedkriteriet for tildeling av tilskuddsmidler er antall fredete bygninger og anlegg i privat eie i de enkelte fylkene. Vi har også lagt vekt på oppfølging av tilstandsregistrering, restanser i tilskuddsmidler og ferdigstilte tiltak. De tildelte tilskuddsmidlene må ses i sammenheng med dette.

Fylkeskommunene har også et selvstendig ansvar for kulturminnevern. Bygninger og anlegg som er eid av kommune eller fylkeskommune er et lokalt og regionalt offentlig eieransvar. Riksantikvaren vil understreke viktigheten av at fylkeskommunene gir egne tilskuddsmidler til istandsetting av fredete og verneverdige bygninger.

Aksept av tildeling

Det vises til forvaltningslovens §28 hvor det fremgår at dersom ikke mottaker klager på vedtaket innen 3 uker, er det automatisk akseptert.

Anmodning om utbetaling

Anmodning om utbetaling skal inneholde en kort forklaring på fylkeskommunens prioriteringer. Riksantikvaren vil akseptere at 10 % av de tildelte midlene ikke er disponert på dette tidspunktet.

Utbetalingsbrev

I brevet om utbetaling fra Riksantikvaren blir fylkeskommunens planer tatt til etterretning og eventuelle kommentarer lagt inn sammen med utbetaling av det tildelte beløpet.

Søknad og rapportering

Mye av kommunikasjonen mellom fylkeskommuner og Riksantikvaren vil foregå gjennom Askeladden, som for eksempel oppdatering av tilstandsgrad, behandling av søknader og tilskudd fra og til eiere, behandling av fylkenes søknader og innlegging av Riksantikvarens tildeling.

Søknad om tildeling fra post 71 og rapportering fra foregående år må sendes i skriftlig form. Vi viser til vårt brev, «Informasjon om rapportering 2017 og søknader 2018», datert 04.12.2017 og minner om hovedpunktene for både rapportering og søknad:

- Økonomi
- Kritiske faktorer
- Organisering av forvaltningsarbeidet
- Måloppnåelse

Manglende eller mangelfull rapportering for 2018 vil bli sterkere vektlagt enn foregående år ved Riksantikvarens fordeling av tilskuddsmidler til fylkeskommunene i 2019 (se nærmere omtale s.5).

Bevaringsprogrammet for fredete bygninger i privat eie er en stor satsning for kulturminneforvaltningen. Riksantikvaren ønsker å forbedre sin rapportering til KLD. Vi har tidligere etterspurt skriftlige rapporter som er egnet til formidling fra konkrete istandsettingsprosjekter. Mange fylker har ikke svart på dette. Vi ber om at alle fylker sender oss en eller flere slike rapporter fra nylig avsluttede prosjekter i løpet av inneværende år.

Kriterier for tilskudd post 71

Privat eierskap er en forutsetning for å kunne få tilskudd fra post 71. Vi minner om vårt brev datert 28.06.2017 «Statsbudsjettet 2017 kap. 1429 post 71 – Vedr. søknadsberettigelse». Tildelingskriteriene i år er uendret, jf Rundskriv T-1/17 («Tilskuddsrundskrivet») fra KLD. Det er vesentlig at fylkeskommunene gjør en selvstendig vurdering av om søker er berettiget. Vi vil be om at fylkeskommunene melder fra til Askeladden-teamet om endringer dersom de anser at det er bygning/objekter som enten skal ut av eller inn i bevaringsprogrammet FRIP. Vi vil også minne om at en forutsetning for å gi tilskudd er at det foreligger gyldig tilstandsregistrering og at denne blir oppdatert etter tiltak. Oppdatering kan f.eks. gjøres som en del av eller sammen med sluttrapport etter tiltak.

Egenandel og tilskudd

I Rundskriv T-1/17 («Tilskuddsrundskrivet») framgår bla. krav til innhold i søknad om tilskudd. Under punkt om finansiering skal det bl.a. framgå egenandel/egeninnsats. Riksantikvaren anser som hovedregel at tilskuddet ikke skal overstige 50-70 %. Unntak fra dette må vurderes i lys av kulturminnets verdi, eiers nytte av bygningen og om det foreligger urimelig stort vedlikeholdsansvar. Dette må vurderes og dokumenteres i den enkelte sak.

Valg av utførende håndverkere

Utførende firma skal oppgi formell kompetanse og referanseprosjekter med kontaktinformasjon. Håndverkerne skal ha fagskolepoeng eller studiepoeng innen praktisk bygningsvern eller kunne dokumentere tilsvarende realkompetanse. Generelt skal det stilles krav til at håndverkerne har deltatt i minst tre prosjekter tidligere med

tilsvarende arbeidsoppgaver. Fylkeskommunen kan tillempe kravene for de enkelte tiltak i lys av den faktiske situasjonen og tiltakets karakter. Lærlinger eller andre under kompetanseoppbygging skal følges opp kontinuerlig under arbeidet. Sentrale fagpersoner og byggeplassleder i utførende firma må beherske norsk for å kunne diskutere kvaliteten ved utførelsen.

Dendrokronologiske analyser

Fra og med 2017 fikk fylkeskommunene anledning bruke en mindre del av tilskuddet på post 71 til dendrokronologiske analyser.

Følgende vilkår må oppfylles:

- Prøvene må tas av personer med god erfaring i prøvetaking
- Det må skrives feltrapport der det tydelig fremgår hvor i huset de enkelte prøvene er tatt
- Prøvene må analyseres ved et vitenskapelig laboratorium med selvstendig oppbygging av grunnkurver
- For boreprøver eller skiveprøver fra fredete hus må det gis dispensasjon for inngrepet i forkant. Vi oppfordrer til at materialprøver avleveres Nasjonallaboratoriet for datering, NTNU, for fremtidig forskning

Tilstandsregistrering av bygninger og bygningselementer

Av rapporteringen i Askeladden fremgår det at ved nyttår 2018 har 27% av fredete bygninger i privat eie ukjent tilstandsgrad. Dette vil si at vi har ca. 830 bygninger, som vi ikke kjenner tilstanden til. I perioden 2006 -2009 ble det gjennomført mange tilstandsregistreringer på de fredete bygningene. Vi ser at i stor grad konsentrerer fylkene seg om tilstandsregistrering i forbindelse med oppstart og avslutning av istandsettingsprosjekter. Dette er viktig arbeid i forbindelse med rapportering av fremdrift, men som et resultat av denne prioriteringen, er nå det store flertallet av tilstandsregistreringene i ferd med å gå ut på dato. En ti år gammel registrering kan si svært lite om dagens situasjon for bygningen og må derfor fornyes. Vi vil derfor anmode om at fylkene setter opp en plan for hvordan en kan fornye sine tilstandsregistreringer med en omløpshastighet på 7-8 år.

For å øke hastigheten på tilstandsregistreringen opprettet Riksantikvaren i 2017 en post for refusjon av kostnader i forbindelse med tilstandsregistreringer. Ordningen er svært vellykket og blir videreført i 2018. I alt er det for 2017 rapportert 485 oppdaterte registreringer av bygg med TG 9 eller registrering eldre enn 8 år. Fra og med i år (2018) vil alle tilstandsregistreringer som er 10 år eller eldre, automatisk bli satt til ukjent tilstand (TG9) i Askeladden. Dette medfører at antallet TG 9 blir redusert minimalt til tross for fjorårets store innsats. For Riksantikvaren er det viktig å ha best mulig kunnskap om tilstanden på de fredete bygningene i privat eie når vi skal evaluerer effekten av våre tilskuddsordninger. Tilstandsrapporteringen må forventes å danne en viktig del av faktagrunnlaget i den kommende stortingsmeldingen. Vårt mål er at innen sommeren 2019 skal prosentandelen for TG 9 være redusert til maksimalt 3%. Det er et ambisiøst mål som vi forventer at også fylkeskommunene deler. Vi ber derfor fylkeskommunene melde fra om hvordan dette vil bli løst sammen med anmodningen

om utbetaling av tilskuddet i april. Tilbakemelding på dette er en forutsetning for utbetaling.

Refusjonsordningen gjelder tilstandsregistreringer av bygning med tilstandsgrad 9 og tilstandsregistreringer som er eldre enn 8 år. Vi har beregnet at en tilstandsregistrering i snitt koster kr. 8.000,-. Halvparten av kostnadene vil bli dekket gjennom vår refusjonsordning. Tilstandsregistreringen må inneholde en fornyet beskrivelse ned på bygningselementnivå med en ny vurdering av hovedtilstandsgrad. En anmodning om utbetaling må inneholde summen som ønskes utbetalt og opplysning om antall gjennomførte tilstandsregistreringer med tilhørende Askeladden ID. Fristen for anmodning om utbetaling er 01.11.2018. I 2017 mottok Riksantikvaren de fleste refusjonskravene etter fristens utløp. Av hensyn til økonomirutinene i forbindelse med årsavslutning og utbetaling fra årets budsjett er det vesentlig at fristen blir overholdt.

Særskilt om rapportering for 2018

Med bakgrunn i merknader fra Riksrevisjonen samt erfaring fra tilsyn i flere fylkeskommuner og behov for en realitetsorientering av bevaringsprogrammet FRIP, vil Riksantikvaren legge større vekt på rapporteringen fra regionalforvaltningen. I tillegg til de vanlige rapporteringspunktene vil vi derfor be om følgende i rapportering for 2018:

- Skriftlig framdriftsplan for oppdatering av tilstandsregistrering i 2018-19.
- Antall utførte tilstandsregistreringer
- Antall oppdaterte tilstandsregistreringer eldre enn 8 år
- Antall og hvilke bygg (m/ Askeladden ID) der tilskuddet utgjør mer enn 50 -70 % av tiltakets antikvariske merkostnad.
- Andel midler fra post 71 fordelt på henholdsvis, FRIP, fredet kulturmiljø, objekter / bygg utenom FRIP og fredet kulturmiljø, samt annet (oppdrag/ tjenester/ kompetanseutvikling som ikke kan knyttes til enkeltprosjekter)

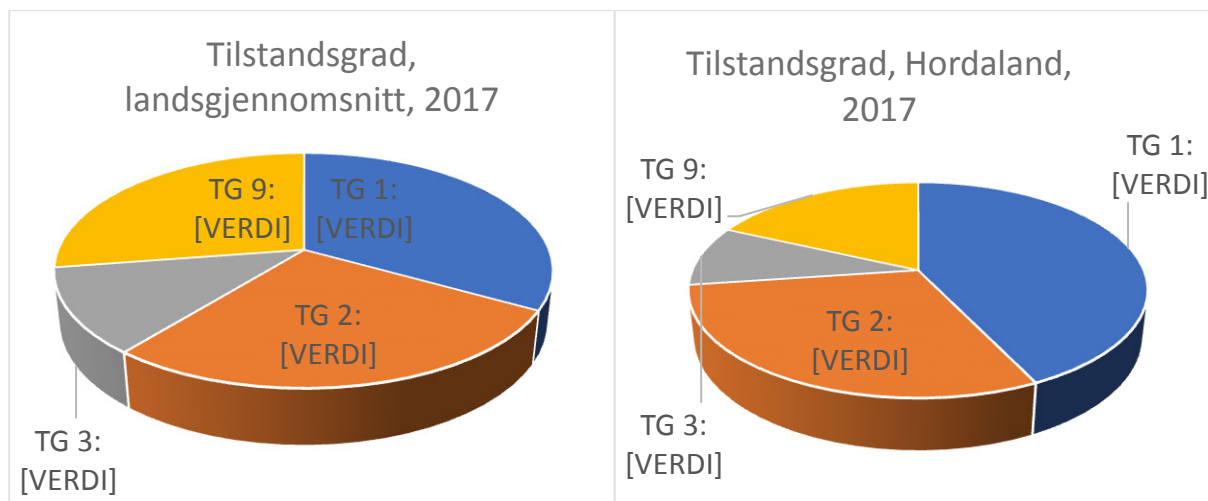
Om Askeladden

I løpet av våren vil utbedringstiltak komme inn i tilstandsregistreringskjemaet. Inntil et nytt elektronisk søknadssystem er på plass, vil tilgang til tilskuddsmodulen i Askeladden fortsatt være:

<https://askeladden.ra.no/AskeladdenTilskudd/Pages/LoginPage.aspx?ReturnUrl=%2fAskeladdenTilskudd%2fStandard.aspx>

Som varslet i fjor vil tilstandsregistreringer eldre enn 10 år automatisk gå til tilstandsgrad ukjent (TG 9).

Vi legger ved to kakediagrammer som viser fordelingen av tilstandsgrader på landsbasis og for Hordaland fylkeskommune.

Diagrammene viser at Hordaland ligger bedre an enn landsgjennomsnittet i fordelingen av tilstandsgrader. Vi oppfordrer Hordaland til å fortsette det gode arbeidet med istandsetting av fredete bygninger som er gjort så langt. Samtidig er det ønskelig at antall bygninger med ukjent tilstandsgrad blir redusert. Tilstandsgrad 9 må reduseres for å gi oss bedre kunnskap om behovet for istandsetting. En oppgradering av TG etter istandsetting viser effekten av våre tilskudd.

Frister for informasjonsutveksling i Askeladden og i skriftlig form:

Informasjonsflyt mellom fylkeskommunene og Riksantikvaren	Ansvar	Frist	
Frist for oppdatering av tilstandsgrad for nye objekter uten tilstandsgrad og objekter som er satt i stand.	FK	31.12.2017	Askeladden
Frist for innlegging av søknader	FK	15.01.2018	Askeladden
Frist for økonomisk rapportering	FK	15.01.2018	Askeladden
Skriftlig og overordnet økonomisk rapportering/midler som ikke inngår i tilskuddsmodulen, samt midler til overføring, inkl. renter	FK	15.01.2018	Brev
Tilskuddsbrev, forhåndstilsagn for 2018 og utbetaling av forhåndstilsagn for 2017	RA	15.02.2018	Brev
Godkjenne søknader i Askeladden	RA	15.02.2018	Askeladden
Anmodning om utbetaling og plan/fylkets prioritering for bruk av midlene samt plan med måltall for oppdaterte tilstandsregistreringer i 2018	FK	01.04.2018	Brev
Utbetaling av årets tilskudd.	RA	01.04.2018	Brev
Utbetalingsanmodning tilstandsregistrering	FK	01.11.2018	Askeladden

Vennlig hilsen

Harald Ibenholt
Seksjonssjef

Iver Schonhowd
Fagdirektør

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg:

1. Retningslinjer og vilkår for tilskudd fra statsbudsjettet kap. 1429 post 71-79
2. Kriterier for Riksantikvarens tildeling og føringer for fylkeskommunenes søknadsbehandling post 71

Kontering - Regionalforvaltningen

(til internt bruk for Riksantikvaren)

Utbetaling - Tilsagnsfullmakten fra 2017 (utbetaling av forhåndstilsagn gitt i 2017)

Beløp:	Mottakers kontonummer	Konto:	Koststed:	Tilsagnsnummer:
2 500 000,-	5201 06 74239	8719	51	180112111
Merknad:				
Kap/post 142971				

Tildeling - Nye tilskuddsmidler for 2018

Konto:	Koststed:	Tilskuddsnummer:	Beløp
8719	51	180112061	12 000 000
Merknad:			
Kap/post 142971			

Tildeling – neste år - Tilsagnsfullmakt for 2019 (forhåndstilsagn)

Konto:	Koststed:	Tilsagnsnummer:	Beløp
8719	51	190112061	4 000 000
Merknad:			
Kap/post 142971			